Ugovor o pravnim pitanjima, 19. prosinca 1996.

Sveta Stolica i Republika Hrvatska

nastojeći odrediti pravni okvir odnosa između Katoličke Crkve i Hrvatske Države,

* temeljeći se Republika Hrvatska na odredbama Ustava, posebno na člancima 40. i 41. o vjerskoj slobodi i o slobodi savjesti, a Sveta Stolica na dokumentima Drugoga vatikanskog sabora i na odredbama kanonskoga prava;

*imajući u vidu nezamjenjivu ulogu Katoličke Crkve u odgoju hrvatskoga naroda i njezinu povijesnu i sadašnju ulogu na društvenom, kulturnom i obrazovnom području;

*svjesni da većina građana Republike Hrvatske pripada Katoličkoj Crkvi;

*pozivajući se na međunarodno priznata načela o vjerskoj slobodi,

dogovorili su se o slijedećem:

Članak 1.

Republika Hrvatska i Sveta Stolica, potvrđujući da su Država i Katolička Crkva, svaka u svom poretku, neovisne i samostalne, obvezuju se da će u međusobnim odnosima potpuno poštivati to načelo te da će međusobno surađivati u brizi za cjelovit duhovni i materijalni razvoj čovjeka i u promicanju općega dobra.

Članak 2.

1. Republika Hrvatska priznaje javnu pravnu osobnost Katoličke Crkve.

2. Republika Hrvatska priznaje i javnu pravnu osobnost svih crkvenih ustanova, koje imaju takvu pravnu osobnost prema odredbama kanonskoga prava.

3. Nadležna crkvena vlast može osnivati, mijenjati, dokidati ili priznavati crkvene pravne osobe, prema odredbama kanonskoga prava. Ona o tome obavještava nadležno tijelo državne uprave radi njihova upisa, u skladu s odgovarajućim državnim propisima.

Članak 3.

Republika Hrvatska jamči Katoličkoj Crkvi i njezinim pravnim i fizičkim osobama slobodu općenja i održavanja veza sa Svetom Stolicom, s biskupskim konferencijama drugih zemalja s partikularnim Crkvama te s ustanovama i osobama bilo u Državi bilo u inozemstvu.

Članak 4.

Poštujući pravo na vjersku slobodu, Republika Hrvatska priznaje Katoličkoj Crkvi, i njezinim zajednicama bilo kojega obreda slobodu vršenja njezina apostolskoga poslanja, posebno u onome što se odnosi na bogoštovlje, upravu, učiteljstvo i djelatnost društava o kojima se govori u članku 14.

Članak 5.

Isključivo na nadležnu crkvenu vlast spada slobodno uređivati vlastiti crkveni ustroj, osnivati, mijenjati i ukidati crkvene pokrajine, nadbiskupije, biskupije, apostolske administrature, teritoriajalne prelature, teritorijalne opatije, osobne prelature, župe, ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života, te druge crkvene pravne osobe.

Članak 6.

1. Katolička Crkva je nadležna za sva crkvena imenovanja i dodjelu crkvenih službi, prema odredbama kanonskoga prava.

2. Imenovanje, premještaj i smjena biskupa u isključivoj su nadležnosti Svete Stolice.

3. Sveta Stolica će prije objavljivanja imenovanja dijecezanskih biskupa o tome, na povjerljiv način, obavijestiti Hrvatsku vladu.

Članak 7.

1. Republika Hrvatska jamči Katoličkoj Crkvi slobodu obavljanja bogoštovlja.

2. Republika Hrvatska jamči nepovredivost mjesta za bogoštovlje: crkava, kapela te crkvenih prostora.

3. Samo zbog posebno važnih razloga, te s izričitim pristankom crkvene vlasti, ta mjesta mogu biti namijenjena u druge svrhe.

4. Nadležna tijela Republike Hrvatske mogu poduzeti sigurnosne mjere u tim mjestima i bez prethodne obavijesti nadležnih crkvenih vlasti, ako je to hitno zbog zaštite života i zdravlja ili zbog spasavanja dobara posebne povijesne i kulturne vrijednosti.

5. Prije održavanja bogoštovlja (kao u slučaju procesija, hodočašća i slično) na ostalim mjestima, osim na označenima u stavku 2, mjerodavne crkvene vlasti obavijestit će o tome nadležna tijela Republike Hrvatske kojima je dužnost osiguravati javni red i jamčiti sigurnost.

Članak 8.

1. U slučaju sudske istrage o kleriku zbog možebitnih krivičnih djela predviđenih krivičnim zakonikom, sudske vlasti će o tome prethodno obavijestiti nadležne crkvene vlasti.

2. Ispovijedna tajna je u svakom slučaju nepovrediva.

Članak 9.

1. Neradni dani su nedjelje i slijedeće svetkovine:

a) 1. siječnja, Svetkovina svete Marije Bogorodice, Nova godina;

b) 6. siječnja, Bogojavljenje ili Sveta Tri Kralja;

c) Vazmeni ponedjeljak;

d) 15. kolovoza, Uznesenje Blažene Djevice Marije ili Velika Gospa;

e) 1. studenoga, Svi Sveti;

f) 25. prosinca, Božić;

g) 26. prosinca, prvi dan po Božiću, Sveti Stjepan.

2. Ugovorne strane će se dogovoriti o mogućim promjenama neradnih dana.

Članak 10.

1. Crkvene pravne osobe mogu kupovati, posjedovati, koristiti ili otuđivati pokretna i nepokretna dobra te stjecati i otuđivati imovinska prava, prema odredbama kanonskoga prava i zakonodavstva Republike Hrvatske.

2. Pravne osobe iz stavka 1. ovog članka mogu osnivati zaklade. Djelatnost tih zaklada, s obzirom na građanske učinke, ravna se prema odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske.

Članak 11.

1. Katolička Crkva ima pravo graditi crkve i crkvene zgrade, te povećavati ili preuređivati već postojeće, prema zakonodavstvu Republike Hrvatske.

2. Dijecezanski biskup odlučuje o potrebi izgradnje crkvenog objekta i izabire lokaciju u dogovoru s nadležnim tijelima Republike Hrvatske.

3. Nadležna tijela Republike Hrvatske neće uzeti u obzir molbe za lokacije crkvenih objekata bez prethodnoga pismenog pristanka dijecezanskoga biskupa.

Članak 12.

1. Katoličkoj je Crkvi zajamčena sloboda tiska, tiskanje i širenje knjiga, novina, časopisa, te druge djelatnosti povezane s njezinim poslanjem.

2. Katolička Crkva ima pristup i na državna sredstva javnoga priopćivanja (novine, radio, televizija). Katolička Crkva također ima pravo osnivati i obavljati djelatnosti radija i televizije u skladu s odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske.

Članak 13.

1. Kanonska ženidba od trenutka sklapanja ima građanske učinke prema odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske ako ugovorne stranke nemaju civilne zapreke i ako su ispunjeni propisi predviđeni odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske.

2. Način i rok upisa kanonske ženidbe u državne matice vjenčanih propisuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.

3. Priprava za kanonsku ženidbu obuhvaća pouku budućih supružnika o crkvenom nauku glede uzvišenosti sakramenta ženidbe, navlastito o njezinoj jednosti i nerazrješivosti, i o građanskim učincima ženidbe sukladno sa zakonodavstvom Republike Hrvatske.

4. Odluke crkvenih sudova o ništavosti ženidbe i odluke Vrhovne vlasti Crkve o razrješenju ženidbenog veza, dostavljaju se nadležnome državnom sudu radi primjene građanskih učinaka odluke, u skladu s odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske.

Članak 14.

1. Republika Hrvatska priznaje pravo vjernika da osnivaju društva s ciljevima koji su vlastiti Crkvi. Što se tiče građanskih učinaka njihova djelovanja, ta se društva ravnaju prema odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske.

2. Republika Hrvatska jamči katolicima i njihovim društvima i ustanovama potpunu slobodu djelovanja i javnog nastupa bilo usmeno bilo pismeno.

Članak 15.

1. Katolička Crkva ima pravo osnivati obrazovne ustanove bilo kojega stupnja i njima upravljati prema vlastitim pravilima, poštujući odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske.

Članak 16.

1. Republika Hrvatska priznaje i jamči Katoličkoj Crkvi pravo na dušobrižništvo vjernika koji se nalaze u zatvorima, bolnicama, lječilištima, sirotištima i svim ustanovama za zdravstvenu i društvenu skrb, bilo da su javnoga bilo privatnog značenja.

2. Dušobrižnička djelatnost u navedenim ustanovama, koje su javnoga značenja, bit će uređena posebnim ugovorom između nadležnih crkvenih vlasti i tijela Republike Hrvatske.

Članak 17.

1. Katolička Crkva može slobodno organizirati ustanove koje će osiguravati karitativno djelovanje i društvenu skrb, u skladu s odgovarajućim državnim propisima.

2. Crkvene ustanove za karitativno djelovanje i društvenu skrb ili ustanove koje ovise o Crkvi, djeluju prema vlastitim statutima te imaju ista prava i povlastice koje imaju i državne ustanove osnovane u istu svrhu.

3. Katolička Crkva i Republika Hrvatska dogovorit će se o međusobnoj suradnji vlastitih ustanova za karitativno djelovanje i društvenu skrb.

4. Nadležna tijela Republike Hrvatske i nadležne crkvene vlasti međusobnim će dogovorom odrediti novčanu pomoć koju će Republika Hrvatska davati ustanovama Katoličke Crkve koje su u službi općega dobra društva.

5. Što se tiče građanskih učinaka, ustanove iz stavka 1. ovoga članka ravnat će se prema odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske.

Članak 18.

1. Republika Hrvatska i Sveta Stolica u međusobnom će dogovoru, diplomatskim putem, rješavati dvojbe ili teškoće koje bi mogle nastati glede tumačenja ili primjene odredbi ovoga Ugovora.

2. Mješovita komisija, sastavljena od predstavnika dviju Strana, raspravljat će o svim pitanjima od zajedničkoga interesa koja će zahtijevati nova ili dodatna rješenja te će svoje prijedloge podastrijeti mjerodavnim Vlastima na odluku.

Članak 19.

1. Ovaj će Ugovor biti ratificiran prema pravnim propisima visokih ugovornih Strana i stupit će na snagu u trenutku razmjene ratifikacijskih instrumenta.

2. U slučaju da jedna od visokih ugovornih Strana bude smatrala da su se bitno promijenile prilike u kojima je sklopljen ovaj Ugovor, tako da ga treba mijenjati, započet će odgovarajuće pregovore.

Potpisano u Zagrebu, dne. 19. prosinca 1996., u dva izvorna i podjednako vjerodostojna primjerka na hrvatskom i talijanskom jeziku.

Jure Radić Giulio Einaudi

za Republiku Hrvatsku za Svetu Stolicu